

El paisatge agrari en el

Santi Llurba Fortuny

Dins el període d'Al·legacions al Pla Territorial, el Col·legi Oficial d'Enginyers Tècnics Agrícoles de Catalunya ha redactat un seguit d'al·legacions en contra de la immobilitat del paisatge agrari i d'una visió bàsicament "conservacionista" d'aquest paisatge, clarament en oposició a la productivitat agrària del territori. Per tal d'il·lustrar aquesta afirmació, a les al·legacions presentades s'hi va incloure el preàmbul següent com a exemple del que es vol defensar.

El paisatge agrari és un paisatge històricament canviant. Un exemple prou il·lustratiu és l'evolució del paisatge agrari de la plana del Baix Camp en el darrer segle. Els conreus habituals a la primeria del segle XX eren vinyes, garrofers, ametllers, sembrats i horta en zones on l'aigua arribava a través de mines o pous rasos o en zones frescals en conreus de tardor i primavera.

L'arribada de la fil·loxera va eliminar les vinyes i va donar impuls al conreu de l'avellaner, així com a la construcció del Pantà de Riudecanyes. Entremig, un important període de seca va fer reaparèixer de nou el conreu de la vinya –avui encara perdura a Montbrí del Camp, per exemple. L'any 1956, una temporada de fred intens va fer desaparèixer els camps de conreu de garrofers, que arran d'aquest fet posteriorment va

quedar com a conreu marginal. Durant els anys 70, amb la tecnologia de percussió en la construcció de pous que va permetre obtenir aigua de capes freàtiques per sota dels 50 m de fondària, i també gràcies a l'aparició de les bombes submergides, es va produir un retrocés dels conreus de seca i, en canvi, van aparèixer conreus de fruiters –com el presseguer a Vinyols, Montbrí o Cambrils.

A conseqüència dels preus, l'envelliment de la població dedicada a l'agricultura i d'altres conjuntures socioeconòmiques, l'avellaner, els fruiters i l'horta han retrocedit enfront dels olivers, en plantacions de reg semiintensives i intensives que no tenen res a veure amb les plantacions tradicionals. Igualment comencen a sortir clapes importants de cítrics en el mosaic de cultius. A banda de les plantacions, tècnicament l'agricultura també ha evolucionat molt.

A principis de segle, l'agricultor disposava d'un munt d'eines manuals, una arada per rompre la terra, un carro i un animal. Als anys trenta van aparèixer els primers tractors en les explotacions grans acompanyats per arreus. A partir dels anys cinquanta es va "socialitzar" l'ús del tractor i l'aplicació d'adobs i fitosanitaris. Les petites màquines –eines– van anar substituint les eines manuals i es va crear la necessitat de disposar

Caqui al mas de l'Olivera, a la partida del Freixe.
Foto: Ian.

Pla Territorial

d'espais coberts –magatzems agrícoles– per desar la nova maquinària, els utensilis i les collites.

Simultàniament, des dels anys vint, des de l'àrea de Reus s'impulsa l'avicultura de manera que van anar apareixent les primeres explotacions avícoles fins que als anys seixanta es van convertir, juntament amb altres produccions ramaderes intensives, en complement de l'activitat agrària. Fins i tot, en alguns casos, l'avicultura ha arribat a convertir-se en l'activitat principal.

A banda de modificar el paisatge, aquesta transformació i evolució del paisatge agrícola ha permès mantenir camins, disminuir el creixement del sòl forestal –el pas de sòl agrícola a bosc, té un període mínim d'evolució de 20 anys–, crear riquesa i ocupació –a l'agroindústria de la fruita seca, el vi i l'oli, als magatzems de fruita i verdura, als escorxadors o a les fàbriques de pinso, de fitosanitaris, ferreteries, zoo sanitaris, plàstics agrícoles, material de reg–, augmentar la contractació de manyans, industrials, instal·ladors i tècnics –per la reparació i construcció d'arres i màquines, instal·ladors, fer-ne

el manteniment, crear projectes, oferir assessorament– i potser el que és més important: subministrar aliments frescos al Camp de Tarragona, Ponent i l'àrea metropolitana de Barcelona.

La realitat del transport a mitja i llarga distància i el fet d'estar ubicada al costat de l'eix viari mediterrani ha propiciat que moltes explotacions d'horta i fruita desa-pareguin ja que no han pogut competir amb les produccions de zones més especialitzades i “més” competitives, sense entrar en detall del que provoca aquesta competitivitat –salari més baixos, ajuts encoberts, menys regulació en l'ús de fitosanitaris i adobs, etc. Voler, es pot voler tot, però la realitat ens diu que tenir-ho és una altra cosa.

Per tot això, creiem que una limitació “paisatgística” de les infraestructures agràries no s'hauria d'exposar al Pla, sobretot deixant-lo a la interpretació d'un tècnic amb una sensibilitat determinada sobre la presència d'edificacions productives agràries, per la qual cosa és pertinent demanar la modificació del redactat en aquest sentit. »

“creiem que una limitació “paisatgística” de les infraestructures agràries no s'hauria d'exposar al Pla, per la qual cosa és pertinent demanar la modificació del redactat en aquest sentit.”

COL·LEGI OFICIAL
D'ENGINYERS
TÈCNICS AGRÍCOLES
I PERITS AGRÍCOLES
DE CATALUNYA

DEMARCATIÓ DE TARRAGONA

PROFESSIONALS DEL MÓN RURAL AL SEU SERVEI

* GESTIÓ DE BORSA DE TREBALL I TORN PROFESSIONAL

Gasòmetre, 29 l r 4a · 43001 TARRAGONA · t. 977 211 285 · f. 977 212 352
www.agricoles.org · tarragona@agricoles.org
Horari d'atenció: dilluns a dijous de 17 a 20 hores